

Deel 2 Handleiding

Wegwijs in materialen

1 Praktisch wegwijs in organisatie en materialen

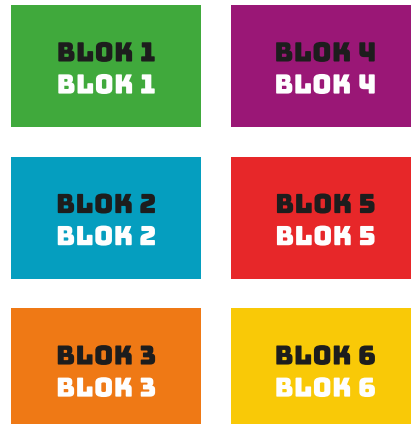
1.1 Navigatie

Met Alles telt Q is het mogelijk om op papier (folio), volledig digitaal of met een combinatie van beiden te werken (dat heet dan blended). De methode maakt gebruik van herkenbare kleuren, symbolen en een blad/schermspiegel.

Elk jaar heeft een eigen kleur:

En elk blok heeft een eigen kleur:

1.2 Wat betekenen de pictogrammen in de cockpit?

 = (in ontwikkeling) Staat voor de tijd die in principe staat voor de activiteit. In dit geval 30 minuten.

 = informatie

 = Als dit symbool groen gekleurd is, betekent dit dat de les is gegeven. Is het symbool grijs, dan is de les nog niet gegeven.

1.3 Wat betekenen de pictogrammen voor leerlingen?

In het spelwerkschrift van groep 2 en de werkschriften van groep 3 staat het bijbehorende pictogram en de instructie boven de opgave. In de werkschriften van de groepen 4 tot en met 8 worden minder pictogrammen gebruikt. Vanaf groep 4 worden alleen de pictogrammen gebruikt voor: samen, uitrekenpapier, rekenmachine en creatief.

Afkorting	Picto	Betekenis
LD		lesdoel
INST		Instructie
SAM		samen
INV		invullen De leerling moet een antwoord invullen. Instructie: Vul in.
INKL		inkleuren De leerling moet het goede antwoord of bepaalde onderdelen of een tekening inkleuren. Dus daadwerkelijk inkleuren. Instructie: Kleur.
VERB		verbinden De leerling moet verschillende onderdelen met elkaar verbinden. Instructie: maak vast.
AANKR		Aankruisen De leerling moet het juiste vakje aankruisen.

Afkorting	Picto	Betekenis
OMCIR		omcirkel De leerling moet een getal of onderdeel omcirkelen. Of groepjes maken. Instructie: zet een rondje of maak groepjes
DIGI		digitaal Pictogram komt bij de opgaven die digitaal moeten worden gemaakt.
		rekenmachine Pictogram komt bij opgaven waarbij de leerling een rekenmachine mogen gebruiken.
		toets Bij de toets onderdelen.
		knutselen Bij knutsel opdrachten.
		creatieve opdracht Pictogram wordt geplaatst bij creatieve opdrachten.
		tip Pictogram wordt geplaatst bij tips.

2 Handleiding cockpit (3 - 8)

2.1 Workflow leerkracht

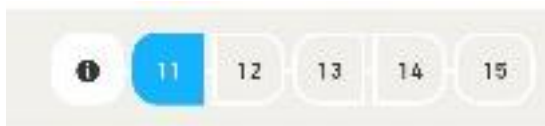
In Basispoort is een overzicht van de methoden die de school gebruikt, zichtbaar. Klik hier op de methode 'Alles telt Q'. Nu opent de cockpit-omgeving. De cockpit biedt alles wat de leerkracht nodig heeft om lessen voor te bereiden, te geven en te reflecteren. De cockpit biedt daarnaast een interactieve handleiding die de leerkracht wegwijs maakt in de methode, en achtergrondinformatie over de rekendidactiek geeft. Zo biedt de handleiding begeleiding bij het kiezen van de juiste rekenstrategie en alle informatie over de keuzes die zijn gemaakt tijdens het maken van de methode.

Leerkrachtgebonden lessen

Basispoort-> Alles telt Q->openingsscherm

Les 1 en 3 zijn leerkrachtgebonden lessen. Op elke leerkrachtgebonden les volgt een zelfstandig werken les. Dat zijn les 2 en 4. Les 5 is anders van opbouw. Hierin worden de lesdoelen van afgelopen week op verschillende manieren behandeld.

In het openingsscherm van de cockpit is een aantal lessen zichtbaar: in blauw de lessen die al aan de orde zijn geweest, in wit de huidige les, en in grijs de lessen die nog niet aan de orde zijn geweest. Voor de witte, huidige les is het lesdoel zichtbaar.

Lesdoel

✓ Ik oefen optellen en aftrekken tot en met 100.

Klik op 'Toon alle lessen' voor een overzicht per blok en leerlijnen.

Als we naar onder scrollen, zien we een hoeveelheid tegels die aangeklikt kunnen worden. Boven de tegels is steeds aangegeven om welke informatie het gaat. Ook is aangegeven hoeveel tijd voor de activiteit staat gepland.

De onderwerpen zijn:

- **Lesvoorbereiding:** alles wat de leerkracht nodig heeft bij de voorbereiding van een les. Hier staat de handleiding die beschrijft hoe deze les in de leerlijn past en welke lesstof centraal staat. Ook staan er eventueel benodigde printbladen, en animaties van de strategie die centraal staat.
- **Instructie & begeleide inoefening:**
Onder de tegel 'Leerkrachtscherm digibord' kies je de digibordslides die je wilt gebruiken tijdens de les. In principe zijn alle slides voorzien van een groen vinkje, dat betekent dat de slides getoond worden. Deze kunnen ook uitgezet worden door op het vinkje te klikken. Op deze manier kunnen slides die niet gebruikt worden, verborgen worden. Bij elke slide worden handvatten gegeven voor het geven van de instructie. Deze handvatten kunnen ook geprint worden.
Klik op de tegel 'Start digibordles' om de slides op het digibord te tonen.
- **Verwerking:** een korte toelichting op de opgaven staat onder 'instructie op de opgaven'. Daarnaast kiest de leerkracht voor digitale verwerking of verwerking op folio. De tegels zijn een weergave van de opgaven op papier en verwijzen naar de 3 verwerkingsniveaus: basis, plus en maat.
- **Extra instructie:** dit is een tegel met aanwijzingen voor de extra instructie voor de leerlingen. Zowel de leerlingen die op maatsniveau verwerken, als de leerlingen die op plusniveau verwerken, komen in aanmerking voor extra instructie. Voor deze laatste geldt dat dit, in tegenstelling tot de vaste 'extra instructie'-leerlingen, vaak op een specifiek gebied is.
- **Reflectie:** dit gebeurt op meerdere manieren, bijvoorbeeld aan de hand van een opgave. De leerlingen kunnen hier hun manier van uitrekenen laten zien. Wat hebben de leerlingen geleerd deze les? De leerkracht kan hier ook reflecteren op het proces door middel van formatief evalueren. In sommige lessen staat hiervoor een klimkaart als suggestie bij de reflectie. Het is aan de leerkracht om deze in te zetten.

Mijn pakket

In 'Mijn pakket' zet de leerkracht de opdrachten waar een leerling nog extra oefening nodig heeft, klaar per lesdoel. In de papieren versie zijn deze extra opdrachten verwerkt in de pagina's 'extra oefenen' na de lessen 5. Indien gewenst kan een school ook op papier werken en daarnaast digitaal oefenen met 'Mijn pakket'.

3 Handleiding cockpit (groep 1 - 2)

De onderbouwcockpit is bedoeld voor leerkrachten van groep 1 - 2. De cockpit geeft overzicht. Daarnaast bevat het alle informatie die de leerkracht nodig heeft om het rekenonderwijs te verzorgen en de rekenontwikkeling te volgen.

3.1 Specifieke aanpak groep 1 - 2

De aanpak van Alles telt Q in groep 1 - 2 hangt samen met de visie en aanpak in groep 3 tot en met 8. Toch vraagt deze doelgroep om een specifieke aanpak. Specifiek voor groep 1 - 2 zijn: didactiek, technieken en de registratie van welke doelen voldoende aan de orde zijn geweest. Didactiek is gericht op het leerlingen veel laten doen onder begeleiding van de leerkracht. Het gaat om geleide ontwikkeling. Leerlingen werken in hoeken, en ontdekken en doen kringactiviteiten die aansluiten op de belevingswereld en interesses van de leerling. Daarnaast biedt de methode veel variatie aan verwerkingsactiviteiten. De leerkracht verwoordt constant het rekenwiskundig denken van de leerlingen.

Het aanbod in groep 1 - 2 is gericht op het ontwikkelen van vrolijke nieuwsgierigheid in de wereld van de jonge leerling. Rekenen helpt je om grip te krijgen op de wereld om je heen. De growth mindset betekent dat vergissingen, kansen en groeimogelijkheden bieden.

De leerlijnen en tussendoelen sluiten aan bij de actuele doelen van SLO en werken dus toe naar groep 3. Dit is een wezenlijk onderdeel van de leerlijn, de uitgangspunten en didactiek van Alles telt Q. Het doet recht aan de ontwikkelingsfasen van de leerlingen: rekenen is doen en past bij de jonge leerling.

3.3 Hoe werkt de cockpit 1 - 2?

Via de basispoort kan worden ingelogd en vervolgens wordt de Alles telt Q, onderbouw (groep 1 - 2) gekozen. Hier staat het startscherm.

Startscherm:

Rechts: hier staan de 4 rekendomeinen en in het symbool wordt in blauw de voortgang op dit domein aangegeven. De voortgang laat zien in hoeverre de activiteiten van een bepaald domein aan de orde zijn geweest.

Links: er staan hier 2 tegels. De linker tegel leidt tot de activiteiten die klaar staan. Via de rechter tegel zijn de achtergronden te bereiken: leerlijnen, uitleg over de didactiek.

Goedemorgen Marjolein!

Het menu:

- **Start:** hiermee opent het startscherm.
- **Mijn activiteiten:** via 'mijn activiteiten' zijn de materialen te vinden die nodig zijn om met leerlingen, of de groep, aan de slag te gaan. Boven de tegels met activiteiten staat om wat voor soort activiteit het gaat: kringactiviteiten en speel-, en andere verwerkingslessen. De groene krul in een tegel geeft aan of een activiteit al aan de orde is geweest.
- **Voortgang:** (in ontwikkeling) hier staat een overzicht op het aanbod: domeinen, onderwerpen en lesdoelen. In eerste instantie worden de 4 domeinen (getallen, meten en meetkunde, verhoudingen en verbanden) getoond. Elk domein is voorzien van een uitklapmenu. Aan de linkerkant staan de onderwerpen voor dit domein. In het voortgangssymbool wordt zichtbaar in hoeverre de doelen aan de orde zijn geweest. Als de cirkel groen is, is alles aan de orde geweest. Aan de linkerkant staan de leerdoelen voor elk onderwerp. In het voortgangssymbool wordt zichtbaar in hoeverre de doelen aan de orde zijn geweest. Als de cirkel groen is, is alles aan de orde geweest. Door de leerdoelen aan te klikken, volgt een overzicht van de activiteiten die vallen onder het aangeklikte onderwerp. Hierdoor komen we onder de menuknop 'zoek activiteit'.
- **Zoek activiteit:** via de menuknop 'zoek activiteit' kunnen activiteiten worden gezocht op domein, onderwerp en leerdoel. Ook is het mogelijk om een trefwoord te gebruiken, bijvoorbeeld 'feest'; dan verschijnen vervolgens alle lessen met 'feest'.
- **Achtergrond:** hier staat informatie die helpt goed rekenonderwijs te geven:
- **Observatie** (in ontwikkeling) geeft een aantal tegels weer die met observatie-instrumenten te maken hebben;
- **De algemene handleiding van Alles telt Q:** deze geeft de visie op rekenonderwijs weer, maar ook inzicht in de werkwijze en opbouw van de methode.

Spelwerkschrift voor groep 2

Alles telt Q biedt een Spelwerkschrift voor groep 2 om alvast bekend te raken met werken in een schriftje op een speelse manier. In de periode april/mei kan deze optioneel worden ingezet.

4 Workflow leerling (digitaal)

Starten

Hoe gaat het in zijn werk als een leerling digitaal gaat werken met de methode? Elke leerling heeft een eigen device. De leerling zet zijn device aan en logt via Basispoort in. Hij selecteert de methode 'Alles telt Q' en komt zo in zijn eigen Alles telt Q-omgeving.

In de menubalk zien we de volgende mogelijkheden: (opdrachten/mijn pakket/toets)

Opdrachten

In de tegels hieronder staan de beschikbare blokken. Elk blok heeft een eigen kleur. De blokken met een grijze omlijning zijn nog niet aanklikbaar.

Door een blok aan te klikken, komt de leerling bij de lessen terecht. Meestal zal de leerling voor een les kiezen. Het is ook mogelijk om te kiezen voor 'toets', voor 'extra oefenen' of 'RHV' (Remediëren, Herhalen en Verrijken).

Via de les komen de leerlingen bij het lesdoel van vandaag, dat ze herkennen aan het kader. Ook deze is weer in de kleur van het blok.

De leerling klikt de les aan die nu aan de orde is en komt dan bij de opdrachten terecht. Een leerling kan op dit moment ook kiezen voor 'mijn pakket' waarin hij per lesdoel werkt aan opgavenpakketten die de leerkracht voor elke leerling heeft klaargezet.

A. Les 1 tot en met 3:

na het lesdoel volgt de interactieve instructie. De eerstvolgende opgave die de leerling in beeld krijgt, is de Nu jij-opgave. Daarna volgen de verwerkingsopgaven bij deze les. Als een leerling daar klaar mee is, komt hij bij het individuele pakket terecht dat de leerkracht heeft klaargezet.

B. Les 2 en 4:

via de lessen 2 en 4 krijgt de leerling de keuze om te automatiseren (en memoriseren), te herhalen of om opdrachten af te maken. Automatiseren betekent dat de leerling maximaal 10 minuten een spel speelt.

Na 10 minuten gaat de leerling aan de slag met herhalen. Hier maakt de leerling opgaven die in eerdere lesdoelen aan de orde kwamen.

Tijdens de opdrachten gaat de leerling aan de slag met de verwerking van het lesdoel van de dag ervoor.

De leerling maakt de opdrachten en krijgt te zien of de opgaven juist of onjuist zijn. Hierbij krijgt de leerling ook elaboratieve feedback.

C. De lessen 5 en 10:

tijdens de lessen 5 en 10 staat het 'Nu even anders' centraal. Het gaat hier om handig rekenen of om een andere vorm van verwerking. Over het algemeen is hierbij geen digitale verwerking, maar zal de leerling op een andere manier leren.

D. Les 15:

tijdens les 15 staat 'Nu even anders' centraal, maar gaat de leerling ook aan de slag met 'Dit kan ik al'. Het gaat om handig rekenen of een andere vorm van verwerking. Over het algemeen is hierbij geen digitale verwerking, maar zal de leerling op een andere manier leren.

E. Les 26:

Toets

F. Les 27 t/m 30:

de leerling gaat aan de slag met remediëren, herhalen of verrijken. De activiteiten verschillen per leerling.

Workflow elaboratieve feedback

Eerste poging: goed > groen vinkje > volgende opdracht
fout > paars kruisje > verheldering van de opgave

Tweede poging: goed > groen vinkje > volgende opdracht
fout > elaboratieve feedback stap 2: leerling wie/wat kan jou helpen: keuze uit: animatie, voorbeeldsom, rekenmaatje of leerkracht, model

Derde poging: goed > groen vinkje > volgende opdracht
fout > paars kruisje > door naar volgende opdracht, geen tekst

Bij 3 keer een onjuist antwoord na bovenstaande feedback volgt een suggestie voor de leerkracht om een reflectief gesprek met de leerling te houden.

4.1 Wat staat er onder de menuknop ‘mijn pakket’?

De omlijning van het lesdoel is in de kleur van het blok.

Mijn pakket besteedt aandacht aan de lesdoelen die nog extra aandacht nodig hebben.

Onder de menuknop ‘mijn pakket’ vindt de leerling een overzicht aan actuele lesdoelen. Door een lesdoel aan te klikken, komt een leerling terecht bij de opdrachten die horen bij dit lesdoel.

Lesdoelen zijn herkenbaar vormgegeven.

4.2 Leerlingmateriaal op papier.

Het foliomateriaal voor leerlingen bestaat uit werkschriften, een Q-schrift, toetsschriften en antwoordschriften. Leerlingen verwerken op hun eigen niveau. Dit wil zeggen: het niveau waarop zij plezier en succes kunnen boeken. De 3 niveaus die Alles telt Q onderscheidt, zijn: basis, plus en maat.

Voor groep 1 – 2:

- spelwerkschriften zijn voorloper op de Q-schriften. Deze kunnen (optioneel) aan het eind van het jaar (april/mei) ingezet worden.

Folio leerling:

- werkschriften op de niveaus: basis, plus en maat;
- toetsschriften;
- printbladen voor remediëren, herhalen, verrijken oefeningen;
- antwoordschriften.

Per leerjaar ziet het papieren leerlingmateriaal er zo uit:

Groep 3:

Basiswerkschrift en Pluswerkschrift, per blok, daarnaast zijn er printbladen op maatniveau in de cockpit, zodat leerlingen extra kunnen oefenen.

Groep 4 en 5:

Basiswerkschrift, Pluswerkschrift Maatwerkschrift, per blok.

Groep 6, 7 en 8:

Basiswerkschrift(1S), Pluswerkschrift (1S+), Maatwerkschrift (1F), per blok.

Groep 3 - 8: Q-schrift. Dit schrift is voor leerlingen die klaar zijn met de lesstof van die dag. Dit schrift sluit aan bij de lesdoelen van de vorige lesweek, maar de opgaven zijn vaak puzzelend van karakter en dagen leerlingen van elk niveau uit. Er zijn 2 pagina's per lesweek. Het Q-schrift staat garant voor puur rekenplezier!

De opgaven in het Q-schrift zijn niet genummerd, zodat de leerlingen zelf kunnen bepalen welke volgorde ze aanhouden.

De Q-schriften zijn voorzien van pictogrammen die aangeven op welke wijze een activiteit wordt uitgevoerd. Waar nodig, geldt dit ook voor de werkschriften.

5 Films en animaties

5.1 Interactieve Drama films

Dit zijn films over een nieuw te introduceren onderwerp, met als thema 'make them laugh and learn'. De films laten op een ludieke manier de relevantie, en mogelijk ook het begrip van een nieuw te introduceren rekenonderwerp zien.

Per blok is er een dramafilm voor groep 3 - 8. Deze wordt aan het eind van de zesde week getoond met als hoofdonderwerp een belangrijk onderdeel van het komende blok. Een overzicht van de films is te vinden in het jaaroverzicht in de cockpit.

5.2 Uitleganimaties

Uitleganimaties zijn bedoeld voor leerlingen en gaan in op een rekenstrategie. De animaties zijn onderdeel van instructie of extra instructie. Uitleganimaties worden ingezet bij digitale verwerking. Leerlingen kunnen zelf kiezen voor deze animatie, die kort de essentie van het lesdoel weergeeft. Ook bij de elaboratieve feedback kan de leerling een uitleganimatie zien.